

Styrning och ledning

Instruktion för direktören.

Anställda

Frivillig möjlighet att stärka styrelsens ställning i förhållande till andra nämnder,

Beslut och uppföljning i fullmäktige

Beslutsfattande

Anmälningrutiner för delegerade beslut

Beslutanderätt för presidier

Struktur och modernisering

Transparens

Struktur, språk

och enhetlig begreppsbyggnad

Förtroendevaldas villkor

Uppdragets upphörande

Sjukdom och föräldraledighet

Laglighetsprövning

Verkställighetsbegränsning

Fullmäktige och revisionen

Revisionens budget

Sakkunnigas yttranderätt

Ordningen för ansvarsfrihet

Anslagstavlan

Webbplatsen anslagstavla

Hur man överklagar

Serviceskyldighet

Påverkar kommunalförbund

En ny struktur

1. Grunderna för den kommunala verksamheten
2. Kommunala angelägenheter
3. Organisation och verksamhetsformer
4. De förtroendevalda
5. Fullmäktige
6. Styrelsen och nämnderna

7. Anställda
8. Delaktighet och insyn
9. Kommunal samverkan
10. Överlämnande av kommunala angelägenheter

11. Ekonomisk förvaltning
12. Revision
13. Laglighetsprövning

De förtroendevalda

Enhetlighet och mindre särreglering

- Valbarhet för kommunal- och landstingsråd vidgas
- Uppdragets upphörande mjukas upp
- Omval, ny sammanräkning och extra val
- **Villkoren för kommunalråd vid föräldraledighet och sjukdom – vikarie m.m. motsvarande de för anställda**

Sjukdom och föräldraskap; *hel- och deltidsarvoderade på minst 40%*

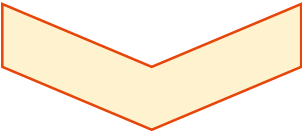

Fullmäktige

- att 4:18 ska tillämpas, för längst x månader,
- med ersättning motsvarande x% av arvode och avräkning för ev. socialförsäkringsförmåner
- att styrelse /annan nämnd ska hantera beslutsfattande i enskilda ärenden

Styrelse

-
- Beviljar ledighet, beslutar om arvode
  - Utser ersättare

- Ansökan görs av den som behöver frånvarande från sitt uppdrag, för lämplig tid.

Styrelsens ställning

- en möjlighet till starkare styrning

Fullmäktige får besluta att styrelsen får fatta beslut som rör ***andra nämnders verksamhet.***

Styrelsen får dock ***inte*** ges rätt att fatta beslut som rör andra nämnders ***myndighetsutövning, tillämpningen av lag*** eller ***ärenden som i övrigt rör enskilda.***

Styrelsens ställning **ur remissutfallet och**

- Vilka frågor? (Socialstyrelsen)
- Generell beslutanderätt i förhållande till verksamhetsansvar
- Maktkoncentration
- Indirekt påverkan på myndighetsutövning
- Förhållandet till valnämnd
- Avgränsning styrelsens beslut ./.. nämnd
- Utformning av fullmäktiges beslut om styrelsens befogenheter
- nämnds behov av handlingsutrymme
- revisionsansvar och mandat

Ledning och styrning

allmänmotiveringen problematiserar och resonerar om behovet

- Styrelsens särställning; ledning samordning, talerätt och uppsiktsplikt, beredningsansvaret.
- Organisationsmodeller med få nämnder, ”underställd nämnd” – en organisationsmodell på tveksam grund
- Informell styrning – problematisk från kommunaldemokratisk synpunkt, förvårar insyn granskning och utkrävande av revisionsansvar

Ledning och styrning

propositionens exempel;

- Ingen en generell beslutanderätt
- Kan gälla övergripande ekonomiska beslut – som anställningsstopp
- Överordnad roll på vissa områden; personal, säkerhet och miljö
- Strategisk styrning av arbetsgivarrollen och internt miljöarbete
- Övergripande riktlinjearbete, sociala medier, etiska riktlinjer
- Tvister mellan nämnder

Utformningen av fullmäktiges beslut om styrelsens ställning

”Väl avvägda och avgränsade”

”Uppföljningsbart”

”Ansvar för att korrigera”

Varje organ ansvarar för eget beslutsfattande

”Får inte leda till att en nämnd underordnas styrelsen”

Ledning och styrning

Ett kapitel om de anställda

En direktör; ”chef för den förvaltning som finns under styrelsen”

En instruktion *från styrelsen*

Förvaltningschefer; ingen ny reglering

Vad säger propositionen om direktörsinstruktionen?

- Hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen,
- Upprättandet ska leda till dialog om uppgiftsfördelning,
- Stöd vid eventuell konflikt,
- Förhållandet till delegationsordning.

Förvaltningsledning

Anställning av personal

Förhållande till förvaltningschefer

Organisationsfrågor

Massmedia och externa kontakter

Delegationsfrågor

Rutiner för anmälan av delegerade beslut

Nämndbeslut om anmälan av delegationsbeslut

Förhållandet till GDPR

Brådskande beslut

Vidaredelegerad beslutanderätt

Delegationsfrågor

Mer om delegation...

- Anställdas beslutanderätt
- Delegering till presidier
- Vidaredelegerade beslut
- Extern delegation förbjuden

Anslagstavlan ska finnas på webben

Den fysiska anslagstavlan ersätts

Tid, plats och ärenden, justeringsdag, protokoll , delegationsbeslut, hur man överklagar

Utformning

Den digitala klyftan

Överklagande Laglighetsprövning

Medlemskap

I stort som idag (EU-medborgare en nyhet)

Överklagbarhet – oförändrade regler

undantag vissa budgetbeslut och
beslut om resultatreserver

Verkställighetsbegränsning vid överklagande

Om inte särskilda skäl talar mot – särskild
hänsyn om rättelse inte kan ske

Nytt kapitel – små ändringar

Revisionsbudgeten fullmäktigepresidiets sak

Självständig yttrande- och upplysningsrätt för de sakkunniga lagfästs

Revisionsprocessen i fullmäktige ny ordning

Valbarhet och fyllnadsval för revisorer

Att tänka på ...

Styrning och ledning

- A. Beskriva möjligheten för styrelsen och
- B. skyldigheten när det gäller direktörsinstruktion
- C. Bereda ärenden under 2018

Beslutsfattande

Beredas i nämnderna under 2018

Struktur och modernisering

Utbildning
Översyn delegationer m.m.

Förtroendevaldas villkor

Informera och bereda förslag om intresse/behov

Fullmäktigepresidiet och revisionen

Revisionens budget
Ordningen för ansvarsfrihet
Sakkunnigas rätt

Anslagstavlan

På plats per
den 1 januari 2018.
Kommunalförbunden

Kommunutredningens delbetänkande En generell rätt till kommunal avtalssamverkan (SOU 2017:77)

En generell rätt till avtalssamverkan i KL

Utredningen föreslår **en generell rätt** för kommuner och landsting att med stöd av avtal utföra uppgifter åt varandra.

- Undantag från **lokaliseringsprincipen** (för utförande kommunen).
- Ingen begränsning till ärenden som innefattar **myndighetsutövning**.
- Ingen **geografisk begränsning**.
- Lite förenklat jämställs avtal med gemensamma nämnder och kommunalförbund som generell kommunal samverkansform.
- Uppgiften måste falla inom den kommunala befogenheten.
  - Uppgiften måste vara en angelägenhet även för den utförande kommunen.
- Ingen (generell) inskränkning av **självkostnadsprincipen**.

Delegation till anställd i annan kommun

- Utredningen föreslår en generell rätt till **extern delegation** inom ramen för samverkan med stöd av den nya regeln.
- Vid sådan extern delegation gäller reglerna i KL om
  - begränsningar av möjligheten till delegation på motsvarande sätt
  - jäv
  - vidaredelegation
  - brukarmedverkan och
  - anmälan av beslut.
- Även andra **begränsningar enligt speciallagar** gäller

Förhållandet till upphandlingsreglerna

Avtalssamverkans förhållande till upphandlingslagstiftning har i tidigare betänkanden m.m. beskrivits som problematisk.

I direktiven lyfts särskilt utrymmet för avtalssamverkan med stöd av **”Hamburgundantaget”**.

Förslaget innebär att de **samverkande aktörerna alltid måste ta ställning till det upphandlingsrättsliga utrymmet.**

- Samverkansavtalet kan vara undantaget upphandlingsplikt även med stöd av något annat undantag.
- Stöd från Upphandlingsmyndigheten!... och SKL;

Uppsikts- och rapporteringskyldighet

Enligt direktiven ska utredningen beakta behovet av att kunna **överblicka kommunens eller landstingets organisation.**

Utredningen föreslår att **styrelsens uppsiktsplikt förtydligas** så att den uttryckligen omfattar avtalssamverkan.

Styrelsen ska vidare **årligen rapportera** till fullmäktige vilken avtalssamverkan som kommunen eller landstinget ingår i.

Inga formkrav för uppsikt och återrapportering.

Nuvarande regler om avtalssamverkan

Idag finns regler om avtalssamverkan i flera speciallagar.

Dessa regler föreslår utredningen antingen

1. ersätts av den föreslagna generella regeln eller
2. lämnas oförändrade.

I det senare fallet gäller sådana regler i speciallag istället för den generella regeln (subsidiaritet).

Regler som föreslås lämnas oförändrade kan detta bero på

- att det pågår utrednings- eller lagstiftningsarbete i särskild ordning eller
- att regeln innebär en skyldighet att samverka (och inte bara en möjlighet).

Några övergripande konsekvenser

Omvänd utgångspunkt:

- från att avtalssamverkan idag generellt inte är tillåten (men med undantag på vissa områden) till att avtalssamverkan generellt är tillåten (men med särskilda regler på vissa områden).

Förhållandet till LOU måste bedömas i enskilda fall.

- Särskilt viktigt på områden som inte innefattar myndighetsutövning.
  - Samverkansavtalet kan även på sådana områden vara undantaget LOU med stöd av "Hamburgkriterierna" eller på annan grund.
- Kommuner måste skapa överblick över sin samverkan.

Kommitténs fortsatta arbete

- Två centrala utmaningar
  - kompetens och strategiska kapacitet
  - ekonomi
- Kunskapsunderlag och analysområden
  - nordisk utblick
  - asymmetri och asymmetriska lösningar i andra länder
  - demokratiaspekter kopplade till samverkanslösningar och asymmetri
  - transaktionskostnader kopplade till samverkanslösningar
  - systemåtgärder för att effektivisera kommunal verksamhet
  - annat?